Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

10 август 2017 година*

„Преюдициално запитване — Спешно преюдициално производство — Полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Европейска заповед за арест — Рамково решение 2002/584/ПВР — Процедури за предаване между държавите членки — Условия за изпълнение — Случаи, в които изпълнението може да бъде отказано — Член 4а, параграф 1, въведен с Рамково решение 2009/299/ПВР — Заповед за арест, издадена за целите на изпълнението на наказание лишаване от свобода — Понятие „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ — Лице, което се е явило лично в първоинстанционното производство — Производство по обжалване, в което делото отново се разглежда по същество — Заповед за арест, която не съдържа информация, позволяваща да се провери дали правото на защита на осъденото лице е било спазено в производството по обжалване“

По дело C-270/17 PPU

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Rechtbank Amsterdam (Амстердамски първоинстанционен съд, Нидерландия) с акт от 18 май 2017 г., постъпил в Съда на същата дата, в рамките на производство за изпълнение на европейска заповед за арест срещу

Tadas Tupikas,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: J. L. da Cruz Vilaça, председател на състава, M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits и F. Biltgen (докладчик), съдии,

генерален адвокат: M. Bobek,

секретар: M. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 11 юли 2017 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за T. Tupikas, от B. Kuppens, advocaat,

– за Openbaar Ministerie, от K. van der Schaft и U.E.A. Weitzel, в качеството на представители,

– за нидерландското правителство, от M. Noort и M. Bulterman, в качеството на представители,

– за Ирландия, от J. Quaney, в качеството на представител, подпомагана от C. Noctor, BL,

* Език на производството: нидерландски.

– за литовското правителство, от K. Dieninis, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от R. Troosters и S. Grünheid, в качеството на представители.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 26 юли 2017 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3), изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. (ОВ L 81, 2009 г., стр. 24) (наричано по-нататък „Рамково решение 2002/584“).

2 Запитването е отправено във връзка с изпълнението в Нидерландия на европейска заповед за арест, издадена от Klaipėdos apygardos teismas (Окръжен съд Клайпеда, Литва) срещу г-н Tadas Tupikas за целите на изпълнението в Литва на наказание лишаване от свобода.

Правна уредба

Международното право

ЕКПЧ

3 Член 6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), е озаглавен „Право на справедлив съдебен процес“ и предвижда:

„1. Всяко лице при определянето на неговите граждански права и задължения или при наличието на каквото и да е наказателно обвинение срещу него има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона. Съдебното решение се обявява публично, но пресата и публиката могат да бъдат отстранявани по време на целия или на част от съдебния процес в интерес на нравствеността, обществената и националната сигурност в едно демократично общество, когато това се изисква от интересите на непълнолетните лица или за защита на личния живот на страните по делото или ако съдът счете това за извънредно необходимо в случаите, в които поради специални обстоятелства публичността би нанесла вреда на интересите на правосъдието.

2. Всяко лице, обвинено в криминално престъпление, се счита за невинно до доказване на вината му в съответствие със закона.

3. Всяко лице, обвинено в криминално престъпление, има в частност следните права:

а) да бъде незабавно и в подробности информирано за характера и причините за обвинението срещу него на разбираем за него език;

b) да има достатъчно време и възможности за подготовка на своята защита;

c) да се защитава лично или да ползва адвокат по свой избор; ако не разполага със средства за заплащане на адвокат, да му бъде предоставена безплатно служебна защита, когато го изискват интересите на правосъдието;

d) да участва в разпита или да изисква разпит на свидетелите на обвинението и да изисква призоваването и разпитът на свидетелите на защитата да се извършват при същите условия, както на свидетелите на обвинението;

e) да ползва безплатно услугите на преводач, ако не разбира или не говори езика, използван в съда“.

Правото на Съюза

Хартата

4 Членове 47 и 48 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) са част от дял VI, озаглавен „Правосъдие“.

5 Член 47 от Хартата е озаглавен „Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес“ и гласи:

„Всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия.

Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван.

[…]“.

6 В Разясненията относно Хартата на основните права (ОВ C 303, 2007 г., стр. 17, наричани по-нататък „разясненията относно Хартата“) конкретно за член 47, втора алинея от Хартата се уточнява, че тази разпоредба съответства на член 6, точка 1 от ЕКПЧ.

7 Отново във връзка с член 47 в разясненията относно Хартата се посочва, че „[в] правото на Съюза правото на съдебна защита не е ограничено до жалбите, свързани с гражданските права и задължения. Това е една от последиците от факта, че Съюзът е правова общност, както това бе посочено от Съда в [решение от 23 април 1986 г., Les Verts/Парламент (294/83, EU:C:1986:166)]. Въпреки това, с изключение на приложното им поле, гаранциите, предвидени от ЕКПЧ, се прилагат по сходен начин в Съюза“.

8 Член 48 от Хартата е озаглавен „Презумпция за невиновност и право на защита“ и гласи:

„1. Всеки обвиняем се счита за невинен до установяване на вината му в съответствие със закона.

2. На всеки обвиняем се гарантира зачитане на правото на защита“.

9 В това отношение в разясненията относно Хартата се посочва:

„Съдържанието на член 48 съвпада с член 6, точки 2 и 3 от ЕКПЧ […]

[…]

В съответствие с член 52, параграф 3, това право има същото значение и обхват, както правото, гарантирано от ЕКПЧ“.

10 Член 51 от Хартата е озаглавен „Приложно поле“ и параграф 1 от него гласи:

„Разпоредбите на настоящата харта се отнасят за институциите, органите, службите и агенциите на Съюза при зачитане на принципа на субсидиарност, както и за държавите членки, единствено когато те прилагат правото на Съюза […]“.

11 Член 52 от Хартата е озаглавен „Обхват и тълкуване на правата и принципите“ и гласи:

„1. Всяко ограничаване на упражняването на правата и свободите, признати от настоящата Харта, трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на същите права и свободи. При спазване на принципа на пропорционалност ограничения могат да бъдат налагани, само ако са необходими и ако действително отговарят на признати от Съюза цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора.

[…]

3. Доколкото настоящата Харта съдържа права, съответстващи на права, гарантирани от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, техният смисъл и обхват са същите като дадените им в посочената Конвенция. Тази разпоредба не пречи правото на Съюза да предоставя по-широка защита.

[…]

7. Разясненията, изготвени за да направляват тълкуването на настоящата Харта, се вземат надлежно под внимание от юрисдикциите на Съюза и на държавите членки“.

Рамкови решения 2002/584 и 2009/299

12 Съображения 1, 5, 6, 8, 10 и 12 от Рамково решение 2002/584 гласят:

„(1) Съгласно заключенията на Европейския съвет от Тампере от 15 и 16 октомври 1999 г., и по-специално точка 35 от тях, официалната процедура за екстрадиция следва да бъде отменена в държавите членки по отношение на осъдени лица, които се укриват от правосъдието, а процедурите по екстрадиция трябва да бъдат ускорени спрямо лица, които са заподозрени в извършване на престъпление.

[…]

(5) […] [В]ъвеждането на нова опростена процедура за предаване на осъдени или заподозрени лица за изтърпяване на наказание или за наказателно преследване дава възможност за премахване на сложността и евентуалното забавяне, присъщо на настоящата процедура по екстрадиция. […]

(6) Европейската заповед за арест съгласно настоящото рамково решение е първата конкретна мярка в областта на наказателното право, която прилага принципа за взаимно признаване, който Европейският съвет определя като „крайъгълния камък“ на съдебното сътрудничество.

[…]

(8) Решенията за привеждане в изпълнение на заповедите за арест трябва да бъдат предмет на достатъчен контрол, което означава, че съдебният орган на държавата членка, в която издирваното лице е задържано, следва да вземе решение за неговото предаване.

[…]

(10) Механизмът на европейската заповед за арест се основава на високо равнище на [доверие] между държавите членки. Нейното прилагане може да бъде спряно единствено в случай на съществено и продължаващо нарушаване [от страна на някоя от държавите членки на] принципите […], посочени в член 6, параграф 1 [ЕС, понастоящем, след измененията, член 2 ДЕС], [констатирано] от Съвета съгласно член 7, параграф 1 [ЕС, понастоящем, след измененията, член 7, параграф 2 ДЕС] с посочените в член 7, параграф 2 от него последици.

[…]

(12) Настоящото рамково решение спазва основните права и се съобразява с принципите, признати в член 6 [ЕС] и отразени в Хартата […], и по-специално глава VI от нея. Никоя разпоредба от настоящото рамково решение не може да се тълкува като забраняваща отказа да се предаде лице, за което е издадена заповед за арест, когато са налице почиващи на обективни елементи основания да се счита, че въпросната заповед е издадена с цел преследване или наказване на лице поради неговия пол, раса, религия, етническа принадлежност, националност, език, политически убеждения или сексуална ориентация, или че неговото положение е свързано с някое от тези основания.

[…]“.

13 Член 1 от това рамково решение е озаглавен „Определение на понятието европейска заповед за арест и задължение за изпълнението ѝ“ и предвижда:

„1. Европейската заповед за арест е съдебно решение, което е издадено от държава членка, с оглед задържане и предаване [от] друга държава членка на издирвано лице, с цел наказателно преследване или изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане.

2. Държавите членки следва да изпълнят всяка европейска заповед за арест въз основа на принципите на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на настоящото рамково решение.

3. Рамковото решение няма действие по отношение на изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 [ЕС]“.

14 Членове 3, 4 и 4а от посоченото рамково решение определят случаите, при които не се допуска изпълнение, и случаите, при които може да бъде отказано изпълнение на европейска заповед за арест.

15 Рамково решение 2009/299 уточнява основанията, на които изпълняващият съдебен орган на дадена държава членка може да откаже да изпълни европейската заповед за арест, когато съответното лице не се е явило лично на съдебния процес срещу него. Съображения 1, 2, 4—8, 14 и 15 от това рамково решение гласят:

„(1) Правото на обвиняемия да присъства лично на съдебния процес е включено в правото на справедлив процес, предвидено в член 6 от [ЕКПЧ], съгласно тълкуването на Европейския съд по правата на човека. [Посоченият съд] е постановил също така, че правото на обвиняемия да се яви лично на съдебния процес не е абсолютно и че при определени обстоятелства обвиняемият може по своя собствена воля, явно или мълчаливо, но недвусмислено да се откаже от това право.

(2) В различните рамкови решения за прилагане на принципа за взаимно признаване на окончателни съдебни актове липсва последователност по въпроса за решенията, постановени вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило лично. Тези различия биха могли да създадат усложнения в практиката и да затруднят съдебното сътрудничество.

[…]

(4) Поради това е необходимо да се предоставят ясни и общовалидни основания за отказ за признаване на решения, постановени вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило лично. Настоящото рамково решение има за цел да определи по-добре тези общи основания, които дават възможност на изпълняващия орган да изпълни решението въпреки отсъствието на лицето по време на съдебния процес и при пълно зачитане на правото на защита на лицето. Настоящото рамково решение няма за цел да регулира начините и методите, включително процесуалните изисквания, използвани за постигането на посочените в настоящото рамково решение резултати, които са предмет на националното законодателство на държавите членки.

(5) Тези промени изискват да се изменят съществуващите рамкови решения за прилагане на принципа за взаимно признаване на окончателни съдебни решения. Новите разпоредби следва също да послужат за основа на бъдещите правни инструменти в тази област.

(6) Разпоредбите на настоящото рамково решение за изменение на други рамкови решения определят условията, при които признаването и изпълнението на решение, постановено вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило лично, не следва да бъдат отказвани. Тези условия са алтернативни; когато е изпълнено едно от условията, издаващият орган попълва съответния раздел от европейската заповед за арест или от съответното удостоверение по останалите рамкови решения и по този начин предоставя гаранции, че изискванията са или ще бъдат изпълнени, което следва да бъде достатъчно за целите на изпълнението на решението въз основа на принципа за взаимно признаване.

(7) Признаването и изпълнението на решение, постановено вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило лично, не следва да бъдат отказвани, ако то е призовано лично и по този начин е било уведомено за определената дата и място на съдебния процес, вследствие на който е постановено решението, или ако чрез други средства действително е получило официална информация за определената дата и място на съдебния процес по начин, който недвусмислено доказва, че то е било уведомено за насрочения съдебен процес. В този контекст се подразбира, че лицето следва да е получило тази информация „своевременно“, което означава в достатъчни срокове, които да му позволяват да участва в съдебния процес и ефективно да упражни своето право на защита.

(8) Правото на обвиняемия на справедлив процес е гарантирано от [ЕКПЧ], съгласно тълкуването на Европейския съд по правата на човека. Това право включва правото на заинтересованото лице да се яви лично на съдебния процес. За да упражни това право, заинтересованото лице трябва да е уведомено за насрочения съдебен процес. Съгласно настоящото рамково решение уведомяването на лицето за съдебния процес следва да бъде гарантирано от всяка държава членка в съответствие с националното ѝ законодателство, като се подразбира, че това трябва да отговаря на изискванията на посочената конвенция. В съответствие с практиката на Европейския съд по правата на човека при разглеждане на въпроса, дали начинът на предоставяне на информацията е достатъчен, за да гарантира уведомяването на лицето за съдебния процес, би могло, когато е уместно, да се обърне внимание и на усилията, които заинтересованото лице е положило, за да получи предназначената за него информация.

[…]

(14) Настоящото рамково решение единствено определя по-точно основанията за отказ за признаване в правните инструменти за прилагането на принципа за взаимно признаване. Поради това някои разпоредби, като например свързаните с правото на повторно разглеждане, се отнасят единствено за определянето на съответните основания за отказ за признаване. Те не целят хармонизиране на националните законодателства. Настоящото рамково решение не засяга бъдещите правни инструменти на Европейския съюз, целящи сближаване на законодателствата на държавите членки в областта на наказателното право.

(15) Основанията за отказ за признаване имат незадължителен характер. Все пак преценката на държавите членки за транспонирането на тези основания в националното законодателство се ръководи по-конкретно от правото на справедлив процес, като същевременно отчита цялостната цел на настоящото рамково решение за укрепване на процесуалните права на лицата и за улесняване на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси […]“.

16 Член 1 от Рамково решение 2009/299 е озаглавен „Цели и приложно поле“ и гласи:

„1. Целите на настоящото рамково решение са да укрепи процесуалните права на лицата, които са субекти на наказателно производство, да улесни съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и по-специално да спомогне за взаимното признаване на съдебни решения между държавите членки.

2. Настоящото рамково решение не поражда действие за изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 от Договора, включително правото на защита на лицата, които са субекти на наказателни производства, и не засяга задълженията, възложени на съдебните органи във връзка с това.

3. Настоящото рамково решение установява общи правила за признаване и/или изпълнение в една държава членка (изпълняващата държава членка) на съдебни решения, постановени от друга държава членка (издаващата държава членка) вследствие на производство, на което заинтересованото лице не е присъствало […]“.

17 Член 4а от Рамково решение 2002/584 е добавен с член 2 от Рамково решение 2009/299 и е озаглавен „Решения, постановени вследствие на съдебен процес, на който лицето не се е явило лично“. Параграф 1 от него гласи:

„Изпълняващият съдебен орган също така може да откаже да изпълни европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане, ако лицето не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на който е

постановено решението, освен ако в европейската заповед за арест не е посочено, че лицето, в съответствие с допълнителните процесуални изисквания, определени в националното законодателство на издаващата държава членка:

а) своевременно
   i) или е призовано лично и по този начин уведомено за определената дата и място на съдебния процес, вследствие на който е постановено решението, или чрез други средства действително е получило официална информация за определената дата и място на съдебния процес по начин, който недвусмислено доказва, че то е било уведомено за насрочения съдебен процес;

   и
   ii) е уведомено за възможността за постановяване на такова решение, ако не се яви на съдебния процес;

или

б) след като е било уведомено за насрочения съдебен процес, е упълномощило защитник, посочен от заинтересованото лице или от държавата, с цел да го защитава на съдебния процес и действително е било защитавано от този защитник на процеса;

или

в) след като решението му е било връчено лично и е било изрично уведомено за правото на повторно разглеждане или обжалване, в което лицето има правото да участва и което позволява делото да се преразгледа по същество, включително и с оглед на нови доказателства, и което може да доведе до отмяна на първоначалното решение:
   i) изрично е заявило, че не оспорва решението;

   или
   ii) не е поискало повторно разглеждане или обжалване в приложимия за целта срок;

или

г) решението не му е било връчено лично, но:
   i) решението ще му бъде връчено лично незабавно след предаването и ще бъде изрично уведомено за правото си на повторно разглеждане или обжалване, в което лицето има правото да участва и което позволява делото да се преразгледа по същество, включително и с оглед на нови доказателства, и което може да доведе до отмяна на първоначалното решение;

   и
   ii) ще бъде уведомено за срока, в който трябва да поиска повторно разглеждане или обжалване, както е посочено в съответната европейска заповед за арест“.

18 Член 8, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 гласи:

„Европейската заповед за арест съдържа следната информация в съответствие с формуляра, включен в приложението:

а) самоличност и националност на издирваното лице;

б) трите имена, адреса, телефона, факса и електронната поща на издаващия съдебен орган;

в) доказателства за влязла в сила присъда, заповед за задържане или друг подлежащ на изпълнение съдебен акт със същата юридическа сила, попадащ в обхвата на членове 1 и 2;

г) характера и правната квалификация на престъплението, особено във връзка с член 2;

д) описание на обстоятелствата, при които е извършено престъплението, включително времето, мястото и степента на участие на издирваното лице в престъплението;

е) наложеното наказание, ако има влязла в сила присъда, или предвидените наказания за престъплението съгласно законодателството на издаващата държава членка;

ж) когато е възможно, описание на други последици от престъплението“.

19 Член 15 от това рамково решение е озаглавен „Решение за предаване“ и предвижда:

„1. Изпълняващият съдебен орган следва да реши в сроковете и при условията, определени в настоящото рамково решение, дали лицето да бъде предадено.

2. Ако изпълняващият съдебен орган счете, че предоставената от издаващата държава членка информация е недостатъчна, за да вземе решение за предаване, той следва да поиска незабавно да му бъде предоставена необходимата допълнителна информация, особено що се отнася до членове 3—5 и член 8 и може да определи срок за получаването ѝ, отчитайки необходимостта от спазването на посочените в член 17 срокове.

3. Издаващият съдебен орган може по всяко време да изпраща необходима допълнителна информация на изпълняващия съдебен орган“.

20 Член 17 от посоченото рамково решение гласи:

„1. Европейската заповед за арест следва незабавно да бъде разгледана и изпълнена.

2. При наличието на съгласие от страна на издирваното лице окончателното решение относно изпълнението на европейската заповед за арест се взима в срок до 10 дни от даването на съгласие.

3. В останалите случаи окончателното решение относно изпълнението на европейската заповед за арест се взима в срок до 60 дни от задържането на издирваното лице.

4. Когато в особени случаи европейската заповед за арест не може да бъде изпълнена в посочените в параграфи 2 и 3 срокове, изпълняващият съдебен орган следва незабавно да уведоми за това издаващия съдебен орган, като обясни причините за забавянето. В този случай сроковете могат да бъдат удължени с 30 дни.

[…]“.

21 В приложението към Рамковото решение е включен формуляр с единен образец на европейска заповед за арест.

Нидерландското право

22 Overleveringswet (Закон за предаването) от 29 април 2004 г. (Stb. 2004, бр. 195, наричан по-нататък „OLW“) транспонира Рамково решение 2002/584 в нидерландското право.

23 Член 12 от OLW гласи:

„Не се разрешава предаване, когато европейската заповед за арест е издадена за целите на изпълнението на присъда, но подсъдимият не се е явил лично на съдебния процес, вследствие на който е постановена присъдата, освен ако в европейската заповед за арест не е посочено, че в съответствие с процесуалните правила в издаващата държава членка:

a) подсъдимият е бил призован лично и своевременно и е бил уведомен за определената дата и място на съдебния процес, в който е постановено решението, или е бил официално и надлежно уведомен за това по друг начин, гарантиращ извън всяко съмнение, че подсъдимият е знаел за насрочения съдебен процес и за възможността за постановяване на присъда, ако не се яви; или

b) подсъдимият е бил уведомен за насрочения съдебен процес и е упълномощил избран от него или посочен от държавата адвокат за свой защитник и този адвокат действително го е защитавал в процеса; или

c) след като присъдата му е била връчена и е бил изрично уведомен за правото да обжалва или да иска ново разглеждане на делото с негово лично участие, при което делото може да бъде преразгледано по същество с отчитане на нови доказателства и възможност за отмяна на първоначалната присъда, подсъдимият:
   1°. изрично е заявил, че не оспорва присъдата; или
   2° не е поискал ново разглеждане и не е обжалвал в предвидения срок; или

d) присъдата не е била връчена лично на подсъдимия, но:
   1°. тя ще му бъде връчена лично незабавно след предаването и той ще бъде изрично уведомен за правото си да обжалва или да иска ново разглеждане с негово лично участие, при което делото може да бъде преразгледано по същество с отчитане на нови доказателства и възможност за отмяна на първоначалната присъда, и
   2°. подсъдимият ще бъде уведомен за срока, в който трябва да обжалва или да поиска ново разглеждане на делото, както е посочено в съответната европейска заповед за арест“.

24 Приложение 2 към OLW е озаглавено „Образец на европейска заповед за арест […]“ и съответства на приложението към Рамково решение 2002/584.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

25 Видно от акта за преюдициално запитване, на 22 февруари 2017 г. запитващата юрисдикция — Rechtbank Amsterdam (Амстердамски първоинстанционен съд, Нидерландия), е сезирана от Officer van justitie bij de Rechtbank (прокурорът към първоинстанционния съд) с искане за изпълнение на европейска заповед за арест, издадена на 14 февруари 2017 г. от Klaipėdos apygardos teismas (Окръжен съд Клайпеда, Литва) (наричана по-нататък „разглежданата европейска заповед за арест“).

26 Тази европейска заповед за арест е издадена за целите на задържането и предаването на г-н Tupikas, литовски гражданин без постоянен адрес или постоянно местопребиваване в Нидерландия, за целите на изпълнението в Литва на наказание лишаване от свобода за срок от една година и четири месеца.

27 Във връзка с това в европейската заповед за арест е посочено наличието на влязла в сила осъдителна присъда, постановена на 26 август 2016 г. от Klaipėdos miesto apylinkės teismas (Районен съд Клайпеда, Литва), с която на г-н Tupikas е наложено упоменатото наказание за извършването на две престъпления по смисъла на литовското право. В европейската заповед за

арест освен това се уточнява, че заинтересованият е обжалвал тази присъда, но с решение от 8 декември 2016 г. Klaipėdos apygardos teismas (Окръжен съд Клайпеда) е отхвърлил жалбата му, така че производството по обжалване не е довело до изменение на първоинстанционната осъдителна присъда на г-н Tupikas.

28 Не се спори, че г-н Tupikas се е явил лично в съдебния процес на първа инстанция.

29 Според запитващата юрисдикция обаче разглежданата европейска заповед за арест не съдържа информация за производството по обжалване, и в частност по въпроса дали заинтересованият се е явил пред Klaipėdos apygardos teismas (Окръжен съд Клайпеда), а ако не се е явил — дали за производството по обжалване е налице някое от условията по член 4а, параграф 1, букви а)—г) от Рамково решение 2002/584.

30 Затова запитващата юрисдикция иска да установи дали в случай като разглеждания в главното производство Рамковото решение се прилага единствено към първоинстанционното производство, или се прилага и към производството по обжалване.

31 Тази юрисдикция смята, че в първата хипотеза няма да може да откаже изпълнение на европейската заповед за арест в конкретния случай, тъй като заинтересованият се е явил лично пред първоинстанционния съд.

32 Обратно, във втората хипотеза, преди да се вземе решение относно предаването на г-н Tupikas, ще е необходимо да се поиска допълнителна информация от издаващия съдебен орган относно производството по обжалване.

33 Запитващата юрисдикция смята, че има редица съображения в полза на тълкуване на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 в смисъл, че се прилага и по отношение на производството по въззивно обжалване, тъй като в него делото се преразглежда по същество.

34 В това отношение посочената юрисдикция се обосновава с текста на член 4а, параграф 1, букви в) и г) от Рамковото решение, в който се говори в частност за „повторно разглеждане или обжалване, […] което позволява делото да се преразгледа по същество, включително и с оглед на нови доказателства“.

35 Според запитващата юрисдикция тази формулировка сочи, че посочената разпоредба се отнася до хипотезата, в която наказателният съд е решил делото по същество, в смисъл че се е произнесъл по вината на съответното лице за престъплението, в което е обвинено, и евентуално му е наложил наказание за извършеното престъпление. Обратно, не би било така, ако съдът се е произнесъл само по правни въпроси, както е при касационното обжалване.

36 Запитващата юрисдикция добавя, че текстът на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 не ограничава обхвата на тази разпоредба до първоинстанционните производства, доколкото в букви в) и г) изрично се говори както за „повторно разглеждане“, така и за „обжалване“.

37 Освен това според посочената юрисдикция подобно тълкуване на член 4а, параграф 1 от Рамковото решение намира потвърждение в целта на тази разпоредба, а именно, както е постановил Съдът в точка 43 от решение от 26 февруари 2013 г., Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107), и в точка 37 от решение от 24 май 2016 г., Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346), да позволи на изпълняващия съдебен орган да разреши предаването въпреки отсъствието на исканото лице по време на съдебния процес, вследствие на който е било осъдено, но при пълно зачитане на правото на защита.

38 Всъщност правото на защита е част от правото на справедлив процес по смисъла на член 6 от ЕКПЧ и член 47 от Хартата, така че, щом е предвидила производство по въззивно обжалване, държавата членка е длъжна да следи заинтересованото лице да разполага в това производство с всички основни гаранции, закрепени в тези разпоредби. В този смисъл, макар че заинтересованото лице може да се откаже от правото си на защита, това не променя факта, че както е постановил Европейският съд по правата на човека, наказателният съд, който следва да се произнесе отново по вината на съответното лице, не бива да се произнася без пряка преценка на обясненията, дадени лично от подсъдимия, за да докаже, че не е извършил деянието, за което се сочи, че съставлява престъпление. В такъв случай обстоятелството, че съответното лице е могло да упражни правото си на защита в първоинстанционното производство, само по себе си няма да е достатъчно, за да може да се приеме, че са спазени изискванията на член 6 от ЕКПЧ и член 47 от Хартата.

39 Запитващата юрисдикция обаче отбелязва, че някои други държави членки не споделят това тълкуване. Би могло например да се поддържа, че щом е установено, че правото на защита на заинтересованото лице е напълно спазено в първоинстанционното производство, принципът на взаимно доверие предполага да се приеме, че и в евентуалните следващи производства органите на издаващата държава членка не са нарушавали основните права, признати в правото на Съюза. Съдът обаче все още не се е произнасял по този въпрос.

40 При тези условия Rechtbank Amsterdam (Амстердамски първоинстанционен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Производство по обжалване,

– в което делото е разгледано по същество и

– вследствие на което съответното лице (отново) е осъдено и/или е потвърдено първоинстанционното му осъждане,

– а същевременно европейската заповед за арест е издадена за целите на изпълнението на осъдителната присъда,

представлява ли „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ по смисъла на член 4а, параграф 1 от Рамково решение [2002/584]?“.

По спешното производство

41 Запитващата юрисдикция отправя искане преюдициалното запитване да бъде разгледано по реда на спешното преюдициално производство, предвидено в член 107 от Процедурния правилник на Съда.

42 В подкрепа на искането си тя изтъква, че в момента г-н Tupikas е задържан в Нидерландия до вземането на решение относно изпълнението на европейската заповед за ареста му, издадена от компетентните органи на Република Литва.

43 Запитващата юрисдикция също така посочва, че не би могла да вземе това решение, преди Съдът да се е произнесъл по отправеното тук преюдициално запитване. Затова според нея отговорът на Съда по зададения въпрос ще има пряко и решаващо отражение върху срока на задържането на г-н Tupikas в Нидерландия за целите на евентуалното му предаване в изпълнение на европейската заповед за арест.

44 На първо място, следва да се констатира, че разглежданото преюдициално запитване се отнася до тълкуването на Рамково решение 2002/584, което е акт от областите, посочени в част трета, дял V от Договора за функционирането на ЕС, относно пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Следователно запитването може да бъде разгледано по реда на спешното преюдициално производство.

45 На второ място, що се отнася до критерия спешност, съгласно постоянната практика на Съда следва да се вземе предвид обстоятелството, че понастоящем заинтересованото лице в главното производство не е на свобода и че продължаването на срока на задържането му зависи от изхода на спора в главното производство (решение от 10 ноември 2016 г., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, т. 21 и цитираната съдебна практика). Освен това положението на заинтересованото лице следва да се преценява към момента на изследване на искането за разглеждане на запитването по реда на спешното преюдициално производство (решение от 24 май 2016 г., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, т. 22 и цитираната съдебна практика).

46 В конкретния случай, от една страна, е безспорно, че към посочения момент г-н Tupikas не е на свобода. От друга страна, продължаването на неговото задържане зависи от изхода на делото в главното производство, тъй като, видно от предоставените от запитващата юрисдикция разяснения, наложената му мярка задържане е разпоредена във връзка с изпълнението на разглежданата европейска заповед за арест.

47 При тези условия на 8 юни 2017 г. по предложение на съдията докладчик и след изслушване на генералния адвокат пети състав на Съда реши да уважи искането на запитващата юрисдикция за разглеждане на преюдициалното запитване по реда на спешното преюдициално производство.

По преюдициалния въпрос

48 С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да се определи значението на понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ по смисъла на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, в хипотезата, в която в държавата членка, в която е издадена европейската заповед за арест, са постановени няколко съдебни решения, поне едно от които е постановено, без заинтересованото лице да се е явило лично на съдебния процес. Запитващата юрисдикция иска по-конкретно да установи дали в такава хипотеза именно производството по обжалване трябва да се смята за определящо за целите на прилагането на посочената разпоредба.

49 В началото следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда Рамково решение 2002/584 се основава на принципа за взаимно признаване, който пък — като „крайъгълен камък“ на съдебното сътрудничество, както следва от съображение 6 от това рамково решение — се опира на взаимното доверие между държавите членки с оглед на осъществяването на целта на Съюза да се превърне в пространство на свобода, сигурност и правосъдие (вж. в този смисъл решение от 10 ноември 2016 г., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, т. 25—28 и цитираната съдебна практика).

50 За тази цел член 1, параграф 2 от Рамковото решение закрепва правилото, че държавите членки са длъжни да изпълняват всяка европейска заповед за арест въз основа на принципа на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на това рамково решение. Затова, освен при извънредни обстоятелства, изпълняващите съдебни органи могат да откажат да изпълнят такава заповед само в предвидените в Рамково решение 2002/584 изчерпателно изброени случаи на отказ за изпълнение, а за изпълнението на европейската заповед за арест не могат да се поставят други условия, освен изчерпателно уредените в това рамково решение. Следователно

изпълнението на европейската заповед за арест е принципът, а отказът да бъде изпълнена е предвиден като изключение, което трябва да се тълкува стриктно (решение от 29 юни 2017 г., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, т. 19 и цитираната съдебна практика).

51 Затова в Рамковото решение изрично са посочени, от една страна, случаите, при които не се допуска изпълнение (член 3), и случаите, при които може да се откаже изпълнение (членове 4 и 4а) на европейската заповед за арест, и от друга, гаранциите, предоставяни от издаващата държава членка в особени случаи (член 5).

52 Що се отнася конкретно до хипотезата, в която европейската заповед за арест е издадена за целите на изпълнението на задочно постановена присъда, в първоначалната си редакция член 5, точка 1 от Рамково решение 2002/584 е предвиждал правилото, че в тази хипотеза изпълняващата държава членка може да обвърже предаването на лицето с условието издаващата държава членка да гарантира повторно разглеждане на делото в присъствието на това лице.

53 Тази разпоредба е отменена с Рамково решение 2009/299 и е заменена с новия член 4а от Рамково решение 2002/584, който ограничава възможността да се откаже изпълнение на европейската заповед за арест, като определя точно и еднообразно условията, при които признаването и изпълнението на решение, постановено вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило лично, не могат да бъдат отказвани (вж. в този смисъл решение от 26 февруари 2013 г., Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, т. 41).

54 Както следва от самия текст на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, изпълняващият съдебен орган разполага с възможност да откаже да изпълни европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на наказание лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане, ако лицето не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на който е постановено решението, освен ако в европейската заповед за арест не е посочено, че са изпълнени условията, предвидени съответно в букви а)—г) от тази разпоредба.

55 От това следва, че изпълняващият съдебен орган е длъжен да изпълни европейската заповед за арест въпреки отсъствието на заинтересованото лице по време на съдебния процес, вследствие на който е постановено решението, щом установи, че е налице някое от обстоятелствата по член 4а, параграф 1, буква а), б), в) или г) от Рамковото решение.

56 В това отношение член 4а, параграф 1, букви а) и б) от Рамковото решение предвижда, че щом задочно осъденият своевременно е бил уведомен за насрочения съдебен процес и е бил уведомен за възможността за постановяване на решение, ако не се яви на съдебния процес, или щом, след като е бил уведомен за насрочения съдебен процес, е упълномощил защитник, който да го защитава, изпълняващият съдебен орган е длъжен да предаде това лице.

57 Член 4а, параграф 1, букви в) и г) от Рамковото решение пък урежда случаите, при които, въпреки че съответното лице има право на повторно разглеждане на делото, изпълняващият съдебен орган е длъжен да изпълни европейската заповед за арест, щом в заповедта за арест е посочено или че лицето не е поискало повторно разглеждане, или че то ще бъде изрично уведомено за правото си на такова преразглеждане.

58 Както вече е постановил Съдът, член 4а от Рамково решение 2002/584 цели да гарантира високо равнище на защита и да позволи на изпълняващия орган да предаде заинтересованото лице въпреки отсъствието му по време на съдебния процес, вследствие на който е било осъдено, но при пълно зачитане на правото му на защита (решение от 24 май 2016 г., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, т. 37).

59 С други думи, принципите на взаимно доверие и взаимно признаване, на които се основава Рамковото решение, не биха могли по никакъв начин да засегнат гарантираните на съответните лица основни права.

60 Всъщност следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда нормите на вторичното право на Съюза трябва да се тълкуват и прилагат при спазване на основните права (вж. по-специално решение от 16 февруари 2017 г., C. K. и др., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, т. 59), неразделна част от които е зачитането на правото на защита, което е производно на правото на справедлив процес, закрепено в членове 47 и 48 от Хартата и в член 6 от ЕКПЧ.

61 Също така член 1, параграф 3 от Рамково решение 2002/584 гласи, че то „няма действие по отношение на изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 [ЕС]“.

62 Във връзка с това в член 1, параграф 1 от Рамково решение 2009/299 се пояснява, че целите на това решение са „да укрепи процесуалните права на лицата, които са субекти на наказателно производство, […] и по-специално да спомогне за взаимното признаване на съдебни решения между държавите членки“. В член 1, параграф 2 от това рамково решение, който възпроизвежда съдържанието на член 1, параграф 3 от Рамково решение 2002/584, пък изрично се споменава необходимостта да се гарантира правото на защита на лицата, срещу които се води наказателно производство, и се подчертава задължението на съдебните органи на държавите членки да осигурят спазването на основните права.

63 Затова Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкува така, че да може да се осигури съответствие с изискванията във връзка със спазването на основните права на заинтересованите лица, без обаче да се засяга ефективността на системата за съдебно сътрудничество между държавите членки, един от съществените компоненти на която е европейската заповед за арест, предвидена от законодателя на Съюза.

64 Именно с оглед на тези съображения следва да се тълкува понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ по смисъла на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, в описаната в точка 48 от настоящото решение хипотеза.

65 В това отношение следва да се припомни, на първо място, че съгласно постоянната практика на Съда както от изискването за еднакво прилагане на правото на Съюза, така и от принципа за равенство следва, че разпоредба от правото на Съюза, чийто текст не съдържа изрично препращане към правото на държавите членки с оглед на определянето на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза, при което трябва да се отчитат контекстът на разпоредбата и целта на разглежданата правна уредба (решение от 24 май 2016 г., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, т. 28 и цитираната съдебна практика).

66 Макар че наистина Рамково решение 2002/584, и в частност член 4а, параграф 1, съдържа няколко изрични препратки към правото на държавите членки, нито една от тези препратки не се отнася до понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ по смисъла на тази разпоредба.

67 При тези условия следва да се приеме, че този израз, до който именно се отнася разглежданото преюдициално запитване, трябва да се схваща като самостоятелно понятие на правото на Съюза и да се тълкува еднакво на територията на Съюза, независимо от квалификациите му в държавите членки.

68 Това тълкуване освен това намира подкрепа в историята на Рамково решение 2009/299. Всъщност, видно от съображения 2 и 4 от него, след като констатира, че липсата на последователност в уредбата на въпросите относно решенията, постановени вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило лично, може по-специално да затрудни съдебното сътрудничество, законодателят на Съюза е счел за необходимо да предвиди ясни и общовалидни основания за отказ за признаване на решения, постановени вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило лично, без при това да регулира начините и методите, включително процесуалните изисквания, предмет на националното законодателство на държавите членки, които се използват за постигането на посочените в това рамково решение резултати (решение от 24 май 2016 г., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, т. 31).

69 На второ място, трябва да се констатира, че сам по себе си текстът на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 не позволява да се очертае по-точно съдържащото се в него понятие „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“. Всъщност този израз нито е дефиниран, нито е другояче изяснен в разпоредбата, а в заглавието на член 4а просто се упоменават „[р]ешения[та], постановени вследствие на съдебен процес, на който лицето не се е явило лично“.

70 При тези условия обхватът на въпросното понятие трябва да се определи с оглед на контекста му. За тази цел, на трето място, следва да се вземат предвид другите разпоредби на Рамковото решение, сред които е включен член 4а, параграф 1.

71 В това отношение следва да се отбележи, че макар в член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584 да са използвани термините „[подлежаща на изпълнение] присъда“ („jugement exécutoire“) и „друг подлежащ на изпълнение съдебен акт със същата юридическа сила“ („toute autre décision judiciaire exécutoire ayant la même force“), а и макар изпълнителната сила да има решаващо значение при определянето от кой момент може да бъде издадена европейска заповед за арест, все пак въпросната изпълнителна сила е по-слабо релевантна в хипотезите на член 4а, параграф 1 от Рамковото решение. Вместо това за целите на тълкуването на член 4а, параграф 1 следва да се вземе предвид окончателният характер на „съдебния акт“ или „присъдата“, както последователно личи от други релевантни разпоредби на Рамковото решение.

72 Така в член 3, точка 2 и в член 8, буква е) от Рамково решение 2002/584 е използван изразът „влязла в сила присъда“ („jugement définitif“), с която е наложено наказание. В член 2, параграф 1 се говори за „осъждане“ („condamnations prononcées“), докато в член 4, точка 3 от Рамковото решение е използван изразът „окончателно решение“ („décision définitive“), а в член 4, точка 5 — изразът „[окончателно] осъдено [лице]“ („personne […] définitivement jugée“).

73 Същото се отнася и до някои от съображенията на Рамкови решения 2002/584 и 2009/299. Например терминът „[окончателно] осъдени“ („condamnation définitive“) се среща в съображение 1 от Рамково решение 2002/584, а в съображения 2 и 5 от Рамково решение 2009/299 се използват съответно изразите „окончателни съдебни актове“ („décisions judiciaires définitives“) и „окончателни съдебни решения“ („jugements définitifs“).

74 Ето защо следва да се приеме, че понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ по смисъла на член 4а от Рамково решение 2002/584, трябва да се разбира като обозначаващо производството, в което е постановено съдебното решение, с което окончателно е осъдено лицето, чието предаване е поискано по реда за изпълнението на европейска заповед за арест.

75 Това тълкуване на понятието „решение“ е и в съответствие с понятието „съдебен процес, вследствие на който е било осъдено“ лицето, понятие, вече възприето от Съда в точка 37 от решение от 24 май 2016 г., Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, т. 37), във връзка с тълкуването на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584.

76 Извън това, макар че окончателното осъдително решение може в някои случаи да съвпада с подлежащото на изпълнение наказателно решение, този аспект се урежда от различните национални процесуални правила, особено когато на последователни инстанции са постановени няколко решения.

77 В този смисъл, на четвърто място, когато издаващата държава членка е въвела двуинстанционна система на съдопроизводство, така че наказателният процес се провежда на няколко инстанции и може да доведе до постановяване на последователни съдебни решения, както в разглеждания в главното производство случай, следва да се определи кое от тези съдебни решения трябва да се смята за окончателното осъдително решение по смисъла на точка 74 от настоящото решение.

78 Както следва от практиката на Европейския съд по правата на човека, от една страна, терминът осъдителна „присъда“ по смисъла на ЕКПЧ едновременно обозначава както признаването на лицето за виновно след надлежното доказване на престъплението, така и налагането на наказание лишаване от свобода или на друга мярка, водеща до лишаване от свобода (в този смисъл вж. ЕСПЧ, 21 октомври 2013 г., Del Río Prada с/у Испания, CE:ECHR:2013:1021JUD004275009, § 123 и цитираната съдебна практика).

79 От друга страна, Европейският съд по правата на човека многократно е постановявал, че ако е предвидено производство по обжалване, то трябва да е съобразено с гаранциите, произтичащи от член 6 от ЕКПЧ, в частност когато така предвиденият способ за обжалване на първоинстанционното съдебно решение предполага упражняване на пълен съдебен контрол, при което второинстанционният съд е компетентен отново да разгледа делото, като прецени основателността на обвинението както от фактическа, така и от правна страна, и съответно да признае съответното лице за виновно или невинно въз основа на представените доказателства (в този смисъл вж. ЕСПЧ, 26 май 1988 г., Ekbatani с/у Швеция, CE:ECHR:1988:0526JUD001056383, § 24 и 32, 26 октомври 2000 г., Kudła с/у Полша, CE:ECHR:1988:0526JUD001056383, § 122, 18 октомври 2006 г., Hermi с/у Италия, CE:ECHR:2006:1018JUD001811402, § 64 и 65, 25 април 2013 г., Zahirović с/у Хърватия, CE:ECHR:2013:0425JUD005859011, § 56 и 14 февруари 2017 г., Hokkeling с/у Нидерландия, CE:ECHR:2017:0214JUD003074912, § 56 и 58).

80 От тази практика на Европейския съд по правата на човека също така следва, че когато са предвидени две инстанции, обстоятелството, че заинтересованото лице е могло ефективно да упражни правото си на защита в първоинстанционното производство, не позволява да се заключи, че това лице непременно е разполагало с гаранциите по член 6 от ЕКПЧ, ако производството по обжалване е проведено в отсъствието му (в този смисъл вж. ЕСПЧ, Hokkeling с/у Нидерландия, CE:ECHR:2017:0214JUD003074912, § 57, 58 и 61).

81 Следователно в хипотезата, в която процесът е проведен на няколко инстанции и на тях са постановени последователни решения, поне едно от които е задочно, под „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ по смисъла на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, следва да се разбира инстанцията, на която е произнесено последното от тези решения, при условие че на тази инстанция съдът окончателно е постановил, че съответното лице е виновно, и го е осъдил да изтърпи наказание, например лишаване от свобода, след като е разгледал уличаващите и оневиняващите доказателства от фактическа и от правна страна, което при необходимост включва и преценката на индивидуалното положение на лицето.

82 Това тълкуване е в пълно съответствие с изискванията във връзка със зачитането на правото на защита, което именно цели да гарантира член 4а от Рамково решение 2002/584, както следва от точки 58 и 59 от настоящото решение.

83 Всъщност тъкмо съдебното решение, което съдържа окончателното произнасяне по съществото на делото, в смисъл че вече не подлежи на обжалване по редовните способи за това, е определящо за заинтересованото лице, тъй като пряко се отразява на личното му положение предвид признаването му за виновно и евентуално предвид определянето на наказание лишаване от свобода, което то ще трябва да изтърпи.

84 Ето защо именно на този процесуален етап съответното лице трябва да има възможност да упражни в пълен обем правото си на защита, за да изтъкне ефективно становището си и така да окаже влияние върху крайното решение, което би могло да доведе до лишаването му от личната му свобода. Изходът на това производство е без значение в този контекст.

85 При тези условия, дори да се допусне, че в първоинстанционното производство правото на защита не е било напълно спазено, това ще може надлежно да бъде поправено във второинстанционното производство, стига в него да са налице всички гаранции във връзка с изискванията на справедливия процес.

86 С други думи, разпоредбите на член 4а от Рамково решение 2002/584 не се прилагат, когато лицето се е явило пред съда, разглеждащ отново делото по същество, но не и пред първата инстанция. Обратно, изпълняващият съдебен орган ще трябва да извърши проверките по този член, ако лицето е присъствало в първоинстанционното производство, но не се е явило пред съда, разглеждащ отново делото по същество.

87 Даденото в точки 81—84 от настоящото решение тълкуване на понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, е и годно да осигури най-добре постигането на целта на Рамковото решение за улесняване и ускоряване на съдебното сътрудничество между държавите членки въз основа на принципите на взаимно доверие и взаимно признаване, тъй като е фокусирано върху процесуалната фаза, която вследствие на новото разглеждане на делото по същество е определяща за осъждането на съответното лице.

88 Обратното тълкуване — че и решение, предхождащо така описаното окончателно решение, би могло да доведе до прилагането на член 4а от Рамково решение 2002/584, неизбежно би удължило и дори значително би затруднило процедурата по предаване.

89 Освен това, както следва от точка 57 от заключението на генералния адвокат, прочитът на буква г) от формуляра, съдържащ единен образец на европейска заповед за арест и приложен към Рамково решение 2002/584, потвърждава, че информацията, която издаващият съдебен орган трябва да посочи в тази част от формуляра, се отнася само до последния процесуален етап, на който делото е разгледано по същество.

90 Ето защо, когато става дума по-конкретно за хипотеза като обсъжданата в главното производство, при която процесът е воден на две последователни инстанции, а именно първа инстанция и след това производство по въззивно обжалване, именно инстанцията, на която е постановено въззивното решение, е единствената релевантна за целите на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, при условие че на тази инстанция е постановено решението, което вече не подлежи на обжалване по редовните способи за това и което съответно съдържа окончателното произнасяне по съществото на делото.

91 Следователно в случай като разглеждания в главното производство именно за производството по въззивно обжалване издаващият съдебен орган трябва да посочи информацията по член 8, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 и също за това производство изпълняващият съдебен

орган може да поиска по реда на член 15, параграф 2 от Рамковото решение допълнителната информация, която смята, че му е необходима, за да вземе решение относно предаването на съответното лице.

92 Що се отнася по-конкретно до задълженията на изпълняващия съдебен орган, следва да се припомни, че обвързващото действие на рамковите решения влече задължение за органите на държавите членки, и в частност за националните съдилища, да тълкуват националното право в съответствие с тези решения (вж. в този смисъл решения от 16 юни 2005 г., Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, т. 34 и от 29 юни 2017 г., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, т. 31).

93 Когато прилага член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, изпълняващият съдебен орган трябва — ако заинтересованото лице не се е явило лично в производството, в което е взето окончателното решение по съществото на делото и съответно по осъждането му — да провери дали разглежданата от него хипотеза не съответства на някоя от описаните в букви а)—г) от тази разпоредба.

94 Тази проверка ще трябва да се извърши въз основа на данните, съдържащи се както в европейската заповед за арест, така и в евентуалната допълнителна информация, получена по реда на член 15, параграф 2 или 3 от Рамково решение 2002/584.

95 Ако установи, че разглежданата от него хипотеза съответства на някоя от описаните в член 4а, параграф 1, букви а)—г) от Рамково решение 2002/584, изпълняващият съдебен орган ще е длъжен да изпълни европейската заповед за арест и да разреши предаването на издирваното лице, както следва от точки 50 и 55 от настоящото решение.

96 В останалите случаи, доколкото член 4а от Рамково решение 2002/584 предвижда факултативно основание за неизпълнение на европейската заповед за арест и хипотезите по параграф 1, букви а)—г) са замислени като изключения от това факултативно основание за отказ за признаване, Съдът вече е постановил, че изпълняващият съдебен орган може — дори след като е констатирал, че тези хипотези не са налице по отношение на лицето, спрямо което е издадена европейската заповед за арест — да вземе под внимание други обстоятелства, позволяващи му да се увери, че предаването на заинтересованото лице не води до нарушаване на правото му на защита (вж. в този смисъл решение от 24 май 2016 г., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, т. 50 и 51).

97 В този смисъл Рамково решение 2002/584 не е пречка изпълняващият съдебен орган да се увери в спазването на правото на защита на съответното лице, като надлежно вземе предвид всички обстоятелства по отнесеното до него дело, включително информацията, която може сам да си набави, стига да не се създава риск за спазването на сроковете по член 17 от Рамковото решение.

98 По всички изложени съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че щом издаващата държава членка е уредила наказателното производство така, че да включва няколко инстанции и съответно да е възможно да бъдат постановени последователни съдебни решения, поне едно от които е задочно, понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ по смисъла на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, трябва да се тълкува в смисъл, че се отнася единствено до инстанцията, на която е произнесено решението, с което окончателно е постановено, че съответното лице е виновно и се осъжда да изтърпи наказание, например лишаване от свобода, след ново разглеждане на делото по същество от фактическа и от правна страна.

99 Производства по обжалване като обсъжданото в главното производство по принцип попадат в обхвата на това понятие. Запитващата юрисдикция обаче следва да се увери, че съответното производство има посочените по-горе характеристики.

По съдебните разноски

100 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Щом издаващата държава членка е уредила наказателното производство така, че да включва няколко инстанции и съответно да е възможно да бъдат постановени последователни съдебни решения, поне едно от които е задочно, понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ по смисъла на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки, изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г., трябва да се тълкува в смисъл, че се отнася единствено до инстанцията, на която е произнесено решението, с което окончателно е постановено, че съответното лице е виновно и се осъжда да изтърпи наказание, например лишаване от свобода, след ново разглеждане на делото по същество от фактическа и от правна страна.

Производства по обжалване като обсъжданото в главното производство по принцип попадат в обхвата на това понятие. Запитващата юрисдикция обаче следва да се увери, че съответното производство има посочените по-горе характеристики.

Подписи